

PRIKAZI KNJIGA

Saša Horvat – Piotr Roszak (ur.), *Neuroscience of Religion. Integratio Brain, Mind and Beliefs*, Springer, 2025. [Saša Horvat – Piotr Roszak (ur.), *Neuroznanost religije: Integracija mozga, uma i vjerovanja*, Springer, 2025.], 245 stranica.

Knjiga sadrži naslove sljedećih znanstvenih radova prevedenih na hrvatski jezik: 1. „Teologija i neuroznanosti: vrijeme za prosudbu“ (Lluis Oviedo); 2. „Suvremeni nalazi i tvrdnje iz studija oslikavanja mozga o religiji“ (Stuart J. Judge); 3. „Neuroznanost religijskog iskustva: između subjektivnosti i objektivnosti“ (Saša Horvat); 4. „Similitudo Deitatis i neuroznanost: razumijevanje intelektualne naravi kao božanske“ (Piotr Roszak); 5. „Smisao života: konceptualno vjerovanje čije implikacije nadilaze same sebe“ (Rüdiger J. Seitz, Hans-Ferdinand Angel i Raymond F. Paloutzian); 6. „Može li iskustvo biti uistinu religijsko ako je uzrokovano mentalnim ili moždanim poremećajem?“ (Aku Visala); 7. „Neuroznanost i religijska vjerovanja: znanje o krediciji kao karika koja nedostaje“ (Hans-Ferdinand Angel); 8. „O decentriranju i metaksiju“ (Patrick McNamara); 9. „Ograničenja odozgo prema dolje u religijskoj percepciji i pouzdanost“ (Hans Van Eyghen); 10. „Od neuroetike do neuroteologije: neke epistemološke i antropološke perspektive“ (Alberto Carrara); 11. „Od neuroteologije do teoneuroznanosti: moralni izbor, tamna noć, jeziva dolina i slika Božja“ (Armand Savioz i Stephen Perrig); 12. „Složenosti vjerovanja i modeliranje: međudjelovanje“ (Andrea Vestrucci); 13. „Koliko neuroznanost i religija mogu naučiti iz iskustva bliske smrti: iskrena kritička ponovna procjena“ (Amir Muzur), te, konačno, 14. „Neuroznanost i dokazna vrijednost religijskog iskustva“ (Wes Skolits).

Urednici knjige odmah na početku čitateljima naznačuju novost pojma neuroznanost religije sljedećim riječima: „Neuroznanost religije — jednostavno rečeno, proučavanje odnosa između mozga i religije

— relativno je nov pothvat. Postignuća toga područja privlače pozornost ne samo iz svijeta neuroznanosti nego i filozofa, teologa i svih onih koji fenomenu ljudske religioznosti pristupaju iz znanstvene perspektive“ (str. V).

Ova knjiga plod je rada na međunarodnom projektu pod nazivom “Philosophy of (Neuro)Science and Theology: Understanding Data, Methods, and Results of Neuroscience of Religion,” koji vodi izvanredni profesor Saša Horvat, a financiraju SET Foundation i John Templeton Foundation, a skupina vodećih stručnjaka iz ovoga područja okupila se na međunarodnoj konferenciji u Rijeci (od 14. do 15. studenoga 2024.), te je izlagalo na ovu temu. Deveto izdanje međunarodne interdisciplinarne konferencije *Rijeka Scientific Bridges* bilo je posvećeno temi “Neuroscience of Religion: Bridging the Troubled Waters,” istražujući ovo novo i ujedno brzo razvijajuće područje. Na međunarodnoj konferenciji okupili su se stručnjaci iz različitih područja — uključujući (kognitivnu) neuroznanost, neurologiju, psihologiju, teologiju i filozofiju te su kroz otvorene rasprave uočili nužnost interdisciplinarnih susreta radi razmjene ideja i jasnijeg prepoznavanja specifičnih izazova s kojima se to područje suočava, kao i općih poteškoća koje proizlaze iz iskustava drugih znanstvenih disciplina koje proučavaju religiju (str. V).

Knjiga se sastoji od 14 različitih predavanja u kojima autori, svatko sa svojeg područja istraživanja, progovara o naznačenoj tematici.

Teolog Lluís Oviedo u radu pod naslovom „Theology and the Neurosciences: Time for an Assessment” daje pregled razvoja odnosa između teologije i neuroznanosti. U tekstu podsjeća na početno oduševljenje koje je pratilo nastanak ovoga istraživačkog područja, osobito zahvaljujući napretku u metodama neurooslikavanja i nastojanjima da se objasni neurološka podloga religije. Autor potom analizira poteškoće i ograničenja ranih istraživanja, naglašavajući kako je u takvom interdisciplinarnom dijalogu nužan oprez te pažljivo i uravnoteženo tumačenje rezultata. Posebno ističe važnost razmatranja složenih procesa odozgo prema dolje (*top-down*) i koncepta proširenog uma, uz same neurološke procese pojedinca, te potiče na novo promišljanje znanstvenog pristupa proučavanju religije. Prema Oviedu, usmjeravanje pozornosti na neurološke temelje vjerovanja, načine suočavanja, iscjeljenje i empatiju, zajedno s idejom proširenog uma, može otvoriti put plodnijem dijalogu

između teologije i neuroznanosti te nadmašiti ranije redukcionističke pristupe (str. 1-10).

Neuroznanstvenik Stuart J. Judge u radu pod naslovom „Current Findings and Claims from Brain Imaging Studies of Religion” donosi sažet pregled novijih istraživanja koja koriste metode oslikavanja mozga kako bi se ispitala povezanost između moždanih procesa i religijskih uvjerenja te aktivnosti. Posebno ističe rezultate koji pokazuju da se dijelovi mozga i neuronske mreže uključene u religijska iskustva u velikoj mjeri podudaraju s onima odgovornima za socijalnu kogniciju. Autor, također, analizira metodu mapiranja mreža lezija (lesion network mapping), naglašavajući da ona može biti vrlo korisna u istraživanjima, ali i da nosi određena ograničenja, uključujući mogućnost pojave prividnih ili pogrešno interpretiranih nalaza. Judge zaključuje da je u području neuroznanosti religije ostvaren značajan napredak, no istodobno upozorava kako još uvijek postoji mnogo nepoznanica te da je razumljivo što se do sada nije pojavilo jedno jednostavno i sveobuhvatno objašnjenje (str. 11-17).

Filozof Saša Horvat u radu pod naslovom „Neuroscience of Religious Experience: Between Subjectivity and Objectivity” analizira odnos između religijskog iskustva i funkcioniranja mozga, oslanjajući se pritom na spoznaje iz svjetskih religija, teologije i filozofije. Autor posebno naglašava da su ljudska iskustva u svojoj srži subjektivna te da se često teško uklapaju u stroge, objektivne kriterije znanstvenog istraživanja. U poglavlju razmatra što zapravo čini religijsko iskustvo, pri čemu ističe važnost interpretacije i kulturnog okruženja u kojem se takva iskustva oblikuju i razumiju. Horvat, također, proučava različita neuroznanstvena istraživanja koja se bave molitvom, mističnim iskustvima i religijskim uvjerenjima, nastojeći pokazati kako znanost pristupa tim fenomenima. Posebnu pozornost posvećuje izazovima koji se javljaju kada se religijska iskustva pokušavaju proučavati u laboratoriju, jer eksperimentalni uvjeti i kontrolirana okolina mogu utjecati na autentičnost samih iskustava. Na kraju ističe potrebu za interdisciplinarnim pristupom, naglašavajući da suradnja između neuroznanstvenika, teologa i filozofa može doprinijeti potpunijem i dubljem razumijevanju religijskog iskustva (str. 19-39).

Teolog Piotr Roszak u radu pod naslovom „Similitudo Deitatis and Neuroscience. Understanding Intellectual Nature as Divine” promišlja

pojam *imago Dei* u dijalogu sa suvremenim spoznajama neuroznanosti. Polazi od pregleda naturalističkih tumačenja ljudske inteligencije i razmatra kakve posljedice takvi pristupi imaju za teološko razumijevanje čovjeka kao nositelja Božje slike. Ujedno se osvrće na povijesnu povezanost intelekta s božanskim, pri čemu posebno ističe tomističku tradiciju koja ljudsku intelektualnu narav vidi kao put usmjeren prema Bogu. Autor, nadalje, analizira na koji način suvremeni neuroznanstveni uvidi o inteligenciji, njezinoj povezanosti s funkcioniranjem mozga te mogućnostima njezina razvoja i unapređenja mogu obogatiti teološka razmatranja. U poglavlju se naglašava dinamična dimenzija razumijevanja *imago Dei*, osobito u kontekstu preobrazbe ljudskog uma na putu prema ostvarenju *visio Dei beatifica*, odnosno blaženog gledanja Boga. Roszak pritom naglašava i važnost uvažavanja materijalne osnove ljudske intelektualne aktivnosti u teološkom promišljanju, kao i njezinih funkcionalnih i relacijskih aspekata, kako bi se cjelovitije razumjela ljudska osoba kao nositelj Božje slike (str. 41-59).

Neurolog Rüdiger J. Seitz, teolog Hans-Ferdinand Angel i psiholog Raymond F. Paloutzian u radu pod naslovom „The Meaning of Life: A Conceptual Belief Whose Implications Transcend Itself” predstavljaju interdisciplinarni pristup razumijevanju smisla života, predlažući da je smisao života konceptualno vjerovanje. Autori objašnjavaju da pripisivanje smisla vlastitom životu nadilazi sadašnji trenutak i usmjerava pojedince prema ostvarivanju njihovih ciljeva te djelovanju u društvenom okruženju. Tvrde da je život nadređeni, trodjelni pojam koji integrira empirijska, relacijska i konceptualna vjerovanja te nadilazi tradicionalni dualizam uma i tijela. U poglavlju se, nadalje, istražuje odnos između konceptualnih vjerovanja i pojmova kao što su mentalni sklop (mindset), samonadilaženje i slobodna volja, kao i način na koji su oni povezani s neuronskim procesima u mozgu. Na kraju autori naglašavaju da je smisao života perspektiva prvoga lica koja je ključna za individualnu motivaciju i društveni angažman, ističući da to nije ontološka tvrdnja o postojanju, nego opis subjektivnog doživljaja (str. 61-80).

Filozof Aku Visala u radu pod naslovom „Can an Experience Be Genuinely Religious, If It Is Caused by a Mental or Brain Disorder?” razmatra pitanje može li religijsko iskustvo koje proizlazi iz mentalnog poremećaja biti smatrano autentičnim te ima li pritom dodatnu važnost činjenica da je poremećaj povezan s disfunkcijom mozga. Autor zastupa

stajalište da takva iskustva ne mogu imati status istinskoga religijskog iskustva, jer mentalni poremećaji podrazumijevaju određene epistemološke poteškoće koje ih čine nepouzdanim temeljima za formiranje vjerovanja. Kako bi to pojasnio, Visala koristi poznati „argument mokraćne šišmiša” (bat urine argument), kojim pokazuje da povezivanje religijskog iskustva s neispravnim ili disfunkcionalnim mehanizmom dovodi u pitanje njegovu povezanost s autentičnim religijskim izvorom. U tekstu se, također, razmatraju i odbacuju prigovori prema kojima disfunkciju nije moguće definirati na religijski neutralan način ili prema kojima bi Bog mogao djelovati upravo putem disfunkcionalnih mentalnih procesa. Nadalje, autor naglašava da činjenica da je mentalni poremećaj povezan s disfunkcijom mozga ne čini argument protiv autentičnosti iskustva snažnijim, budući da se moždana disfunkcija često prepoznaje tek posredno, kroz psihološke poremećaje i njihove manifestacije (str. 81-99).

Teolog Hans-Ferdinand Angel u radu pod naslovom „Neuroscience and Religious Beliefs: Knowledge About Credition as Missing Link” razmatra mogućnost povezivanja neuroznanosti i religije kroz pojam kredicije (credition), odnosno moždane funkcije koja sudjeluje u nastanku vjerovanja. Autor ističe da vjerovanja nisu nešto s čime se ljudi rađaju, nego se oblikuju kroz složene biofizičke procese koji se odvijaju uglavnom izvan svjesne kontrole, ali snažno utječu na ljudsko ponašanje. Prema Angelu, kredicija je prisutna u svim vrstama vjerovanja — bilo da su ona sekularna, agnostička ili religijska — te ima važnu ulogu u formiranju osobne religioznosti. On, također, smatra da primjena teorije kredicije, osobito kroz dva modela komunikacije i interakcije koje opisuje, može pomoći u razvoju strategija za sprječavanje religijskog ekstremizma, jer omogućuje dublje razumijevanje načina na koji se vjerovanja općenito razvijaju i mijenjaju (str. 101-127).

Neuroznanstvenik Patrick McNamara u radu pod naslovom „On Decentering and the Metaxy” analizira povezanost neuroznanosti i filozofske teologije kroz dva ključna pojma: decentriranje i metaxy, ističući da se oni mogu međusobno produbiti i obogatiti. Decentriranje opisuje kao moždani proces koji privremeno slabi doživljaj vlastitoga sebe i omogućuje prijelaz iz perspektive prvoga lica u perspektivu trećega lica, a čime se otvaraju nove perceptivne mogućnosti i prostor za osobnu promjenu. S druge strane, metaxy tumači kao posredničko područje između materijalne i nematerijalne stvarnosti, mjesto susreta čovjeka

s transcendencijom kojemu se pristupa putem želje. McNamara smatra da upravo proces decentriranja omogućuje ulazak u to međupodručje, pri čemu važnu ulogu ima mašta kao sposobnost koja djeluje unutar metaxyja. Također naglašava da je metaxy prostor susreta s različitim bićima, dobrima i zlima, do kojih dolazimo kroz imaginativne procese, dok decentriranje olakšava pristup tom prostoru i uključuje i naprednije oblike teorije uma, odnosno sposobnosti razumijevanja perspektiva drugih (str. 129-142).

Filozof Hans Van Eyghen u radu pod naslovom „Top-Down Constraints on Religious Perception and Reliability” analizira ulogu takozvanih ograničenja odozgo prema dolje, odnosno utjecaja prethodnih vjerovanja, očekivanja i iskustava na način na koji ljudi doživljavaju religijske pojave. Autor pokazuje da se u raspravama o religijskoj percepciji često sučeljavaju dva stajališta. Kritičari tvrde da takvi utjecaji mogu dovesti do pogrešnog tumačenja onoga što opažamo, dok zagovornici smatraju da upravo ta pozadinska znanja mogu pomoći da percepcija bude ispravno usmjerena. Van Eyghen naglašava da su top-down procesi posebno važni u situacijama kada su osjetilni podražaji nejasni ili višeznačni. U takvim okolnostima religijska percepcija često se u većoj mjeri oslanja na prethodna uvjerenja nego percepcija svakodnevnih, fizičkih objekata. Autor, također, razmatra ulogu religijskih „priors”, odnosno unaprijed oblikovanih obrazaca koji nastaju kroz socijalizaciju, tradiciju i religijske prakse te snažno utječu na način na koji pojedinci interpretiraju svoja religijska iskustva. Upravo zbog tog utjecaja otvara se pitanje koliko su takve percepcije pouzdane. U radu se razmatraju argumenti koji brane pouzdanost religijske percepcije, ali i oni koji je dovode u pitanje. Ipak, Van Eyghen zaključuje da konačan odgovor nije jednostavan. Ostaje otvoreno pitanje u kojoj mjeri ti prethodno oblikovani obrasci doista vode percepciju prema istinitom razumijevanju religijske stvarnosti (str. 143-153).

Neuroetičar Alberto Carrara u radu pod naslovom „From Neuroethics to Neurotheology. Some Epistemological and Anthropological Perspectives” razmatra kako se područje neuroetike postupno razvija prema neuroteologiji, pri čemu naglasak stavlja na cjelovit pristup ljudskoj spoznaji poznat kao 4E model – utjelovljenu, ukorijenjenu, enaktivnu i proširenu spoznaju. Autor smatra da proučavanje religijskih iskustava ne bi smjelo biti ograničeno samo na analizu moždanih

procesa, nego mora uključiti i filozofske, psihološke, društvene i kulturne dimenzije u kojima ta iskustva nastaju i dobivaju značenje. Carrara, također, ističe potrebu za metodološki pažljivim istraživanjem koje povezuje suvremene neuroznanstvene metode s klasičnim teološkim promišljanjem. Posebnu važnost pridaje etičkim pitanjima koja se javljaju u neuroznanstvenim istraživanjima te predlaže biosistemski model koji objedinjuje biološke čimbenike i šire sustavne aspekte ljudskog ponašanja. U tom okviru autor naglašava da povezivanje uvida iz neuroznanosti i duhovnosti može pridonijeti boljem razumijevanju etičkih i duhovnih tema, te ujedno i omogućiti dublji uvid u složenost ljudskog iskustva (str. 155-178).

Neuroznanstvenik Armand Savioz i neurolog Stephen Perrig u radu pod naslovom „From Neurotheology to Theoneuroscience: Moral Choice, Dark Night, Uncanny Valley, and the Image of God” razvijaju ideju tzv. teoneuroznanosti, pristupa koji religijske tradicije promatra ozbiljno i nastoji ih razumjeti iz njihove vlastite perspektive, a ne samo kroz znanstvene pretpostavke. Posebnu pozornost posvećuju kršćanstvu, osobito katoličkoj tradiciji. Autori naglašavaju da moralno odlučivanje ima središnje mjesto u kršćanskom životu te ga opisuju kao proces koji obuhvaća pet međusobno povezanih etapa: početak, razmatranje, donošenje odluke, njezino ostvarenje i dovršenje. Taj proces tumače u svjetlu učenja Isusa Krista. U analizi koriste i mistični pojam „tamne noći”, koji potječe od Ivana od Križa, kako bi opisali razdoblje nesigurnosti koje se javlja tijekom promišljanja i odlučivanja. Prema autorima, to iskustvo može voditi prema trima razinama odlučivanja – onoj koja uključuje osjetila, zatim duhovnoj razini te naposljetku razini srca – pri čemu se aktivni i pasivni putovi pokazuju kao načini kretanja kroz te stupnjeve. Nadalje, pojam „jezive doline” povezuju s iskustvom uočavanja razlike između čovjeka i Boga, smatrajući da takva spoznaja može potaknuti put prema „planini vjere”, odnosno višoj razini moralne odluke i spremnosti na žrtvu. Autori pritom uključuju i suvremene neuroznanstvene uvide, nastojeći pokazati kako su određena područja i funkcije mozga povezani s pojedinim fazama moralnog izbora. U konačnici predlažu da učenja o pročišćenju i o slici Božjoj mogu poslužiti kao kriterij za prosuđivanje moralnih odluka, povezujući iskustva užitka, patnje i suosjećanja u procesu koji vodi od „jezive doline” prema „planini vjere” (str. 179-196).

Filozof Andrea Vestrucci u radu pod naslovom „Belief Complexities and Modeling: An Interplay” bavi se složenošću sustava vjerovanja, oslanjajući se na uvide iz formalne epistemologije, umjetne inteligencije, neuroznanosti i znanosti o kompleksnim sustavima. Autor pokazuje kako je razumijevanje vjerovanja povezano s izazovima njihova modeliranja, primjerice s nastojanjem da se očuva dosljednost sustava vjerovanja, ali i da se on istodobno može prilagođavati novim informacijama. U tom kontekstu naglašava da vjerovanja posjeduju dinamična, hijerarhijska i emergentna obilježja, kako u biološkim tako i u umjetnim sustavima. Posebna se pozornost posvećuje određenim ključnim karakteristikama vjerovanja, među kojima se ističu nelinearnost, sposobnost samoorganizacije i pojava histereze, koje dodatno pokazuju njihovu složenu narav. Autor, također, iz neurofiziološke perspektive, razlikuje dvije razine vjerovanja: brza i nesvjesna „primarna” vjerovanja te sporija „konceptualna” vjerovanja koja su povezana s jezikom i svjesnim promišljanjem. Na kraju se predlažu i smjerovi daljnjih istraživanja koji bi povezivanjem pristupa iz znanosti o složenim sustavima mogli pridonijeti dubljem razumijevanju dinamike i razvoja sustava vjerovanja (str. 197-228).

Neuroznanstvenik Amir Muzur u radu pod naslovom „How Much Neuroscience and Religion Can Learn from Near-Death Experience: A Frank Critical Re-appraisal” kritički analizira fenomen iskustava bliske smrti (NDE), te razmatra u kojoj mjeri ona mogu pridonijeti razumijevanju smrti, ali i samoga života. Autor razmatra različita objašnjenja tih iskustava, uključujući fiziološke, psihološke i kulturne pristupe. Pritom ističe da sličnosti u opisima NDE-a među ljudima iz različitih kultura upućuju na to da takva iskustva nisu tek puka maštarija, premda pitanje njihove objektivne stvarnosti i dalje ostaje otvoreno. Muzur, također, ukazuje na različita tumačenja NDE-a. Dok ih neki vide kao potvrdu postojanja duhovne dimenzije, drugi ih objašnjavaju djelovanjem neurokemijskih ili električnih procesa u mozgu koji se javljaju u stresnim ili graničnim stanjima. Na kraju autor zaključuje da važnost iskustava bliske smrti ne leži prvenstveno u tome što bi ona pružila izravan uvid u zagrobni život, nego u njihovoj ulozi kulturnog fenomena koji snažno potiče promišljanje o smrti, religiji i duhovnosti. Iako su takva iskustva nedvojbeno povezana s neurološkim procesima, njihov kulturni i egzistencijalni utjecaj omogućuje dublje razumijevanje ljudske egzistencije (str. 229-232).

Filozof Wes Skolits u radu pod naslovom „Neuroscience and the Evidential Value of Religious Experience” razmatra složenu raspravu o tome mogu li neuroznanstvena istraživanja religijskih iskustava dovesti u pitanje njihovu vjerodostojnost. U središtu njegova interesa nalaze se tvrdnje naturalista prema kojima činjenica da se religijska iskustva mogu povezati s određenim moždanim procesima znači da su ona tek halucinacije, a samim time i nepouzdana. Skolits najprije analizira metodologiju lokalizacije funkcija u neuroznanosti te je brani od prigovora da počiva na takozvanoj mereološkoj pogrešci, odnosno pogrešci pripisivanja svojstava cjeline njezinim pojedinim dijelovima. Ipak, autor naglašava da se prava rasprava ne vodi oko toga mogu li se religijska iskustva smjestiti u određene dijelove mozga, nego oko pitanja imaju li ona dovoljno snažne fizičke uzroke koji bi ih u potpunosti objasnili. Nadalje ističe da čak i ako se pokaže kako religijska iskustva imaju fizičke uzroke, to samo po sebi ne znači da su ona nevjerodostojna niti da gube svoj epistemološki značaj. Skolits, također, pokazuje da naturalistički argument protiv religijskih iskustava ovisi o određenom shvaćanju božanskog djelovanja. Stoga zaključuje da se pitanje dokazne vrijednosti religijskog iskustva ne može riješiti isključivo unutar okvira neuroznanosti, nego zahtijeva i filozofsku raspravu koja uključuje metafizičke i apriorne pretpostavke o načinu na koji Bog može djelovati (str. 233-245).

U konačnici, knjiga pod naslovom *Neuroscience of Religion. Integratio Brain, Mind and Beliefs* predstavlja iznimno vrijedan i aktualan znanstveni doprinos interdisciplinarnom proučavanju odnosa između neuroznanosti, filozofije, psihologije i teologije. Riječ je o djelu koje okuplja ugledne međunarodne autore različitih znanstvenih profila te na sustavan i promišljen način otvara prostor za dijalog između prirodnih i humanističkih znanosti. Autori u svojim radovima analiziraju niz važnih pitanja: od neuroloških temelja religijskog iskustva i vjerovanja, preko filozofskih i teoloških interpretacija religioznosti, pa sve do etičkih, antropoloških i društvenih implikacija suvremenih neuroznanstvenih istraživanja. Posebna vrijednost knjige očituje se u činjenici da ne nudi jednostrana ili redukcionistička objašnjenja, nego potiče kritičko i otvoreno promišljanje složenih fenomena religije i ljudske svijesti. Ova knjiga donosi pregled najnovijih istraživanja i teorijskih rasprava u području neuroznanosti religije, ali istodobno pokazuje koliko je važno

interdisciplinarno povezivanje različitih znanstvenih pristupa. Pritom se naglašava potreba za metodološkom preciznošću, ali i za filozofskom i teološkom refleksijom koja omogućuje dublje razumijevanje ljudskog iskustva, smisla, vjerovanja i duhovnosti. Zbornik je posebno vrijedan jer objedinjuje teorijska razmatranja, kritičke analize i nove istraživačke perspektive, čime čitatelju pruža širok i uravnotežen uvid u jedno od najzanimljivijih suvremenih područja znanstvenog istraživanja. Zbog svoje interdisciplinarnosti, aktualnosti tema i znanstvene relevantnosti, knjiga će biti vrlo korisna studentima, doktorandima, istraživačima i nastavnicima iz područja filozofije, teologije, psihologije, neuroznanosti i religijskih studija. Istodobno, biti će zanimljiva i širem krugu čitatelja koji žele bolje razumjeti odnos između mozga, uma i religioznosti. Ova publikacija ne samo da pridonosi razvoju znanstvene rasprave o religiji u suvremenom kontekstu, nego i potiče daljnja istraživanja te produbljuje dijalog između znanosti i religije, što je danas od posebne važnosti.

Ivan Macut